

Методичні рекомендації для виконання завдання

1) Назва проекту не повинна містити більше, ніж 10 слів. Вона має відповідати характеру та спрямованості проекту і мати креативний характер.

2) У описі команди проекту слід визначити потрібно визначити професійні ролі, виконання яких потрібно для проекту, та визначити представників команди відповідальних за їх виконання. Важливо забезпечити відповідність їхньої освіти, кваліфікації досвіду тим ролям, виконання яких передбачається. У випадку відсутності у команди осіб з відповідним досвідом рекомендується визначити зовнішніх фахівців, залучення яких потрібне для успішного виконання проекту.

Слід пам'ятати, що грантодавців цікавить підгрунття мотивації (background) учасників соціокультурного проекту, оскільки вже у цій частині можна виявити «випадкових», «кабінетних» заявників, які насправді не розуміють аудиторії проекту та шляхів одержання конкретних соціально значущих результатів.

3) Опису цілей і завдань проекту має передувати чітке визначення очікуваної кількості його цільової аудиторії та бенефіціарів.

Цільова аудиторія (англ. target groups) – групи людей (учасники заходів, клієнти, отримувачі послуг та ін.), на яких буде здійснено безпосередній вплив у зв'язку з реалізацією основної мети соціокультурного проекту. В описі проекту слід зазначити кількісні та якісні показники цільової аудиторії проекту. важливо вказати яким чином Ви плануєте залучати цільові групи.

Приклад:

«5 представників, приймаючих ОТГ Запорізької області, 5 – загальноосвітніх шкіл, 5 – соціальних служб, 5 – громадських організацій, що працюють із сім'ями та дітьми з числа ВПО у Запорізькій області, всього 20 осіб, стануть учасниками очної 3-хденної тренінгової програми з підвищення кваліфікації за компетенціями, необхідними для для реалізації програми культурної інклюзії сімей і дітей ВПО. Для залучення цих груп планується

розсилка офіційного запрошення для ОТГ, соціальних служб, навчальних закладів, громадських організацій через звернення до Запорізької обласної ради, департаменту соціального захисту населення і департаменту освіти і науки Запорізької обласної адміністрації».

Кінцеві бенефіціари (від. фр. *benefice* — прибуток, користь) – соціальні групи, категорії населення, що отримують користь, певні вигоди від реалізації проекту в довгостроковій перспективі на рівні всього суспільства або його частини.

Приклад:

«Орієнтовно 3000 внутрішньо-переміщених осіб отримають можливість зберегти власну культурну самобутність та реалізувати свій потенціал в ОТГ Запорізької області».

Приступаючи до ХАРАКТЕРИСТИКИ ЦІЛЕЙ І ЗАВДАНЬ рекомендується використовувати методика SMART, за якою відповідні формулювання мають бути конкретними (“specific”), вимірювані (“measurable”), досяжні (“achievable”), відповідними (“relevant”), визначені у часі (“time-bound”).

Відповідно до цього слід намагатися уникати формулювати цілі та завдання орієнтовані на процес. Натомість формулювання цілей і завдань проекту мають бути орієнтовані на конкретний РЕЗУЛЬТАТ, а не на процес.

Приклад некоректних формулювання цілі: «Забезпечити розвиток молодіжного духовного потенціалу» - лишається непоясненим конкретний результат виконання цього завдання.

Приклад коректного формулювання цілі: «Створити у Запорізькій області мережу з 5 центрів практичної філософії та підготувати для роботи у них 25 фахівців з екзистенціального консультування, діалогу та медіації (по 5 для кожного центру)».

Важливо, щоб цілі та завдання формулювалися у спосіб, що давав би можливість ВИМІРЮВАТИ прогрес у їх виконанні.

Приклад некоректного формулювання: «сприяти організації дозвілля молоді».

Приклад коректного формулювання: «провести міжнародний філософський фестиваль за участі, як мінімум, 75 представників інституцій у галузі філософії різних країн світу».

Цілі та завдання мають відповідати Вашим конкретними можливостями та ресурсам. І, нарешті, вони мають взаємоузгоджуватися. Для цього рекомендується використовувати методо побудови дерева цілей – схема переходу від місії (головної цілі) до більш часткових цілей і завдань

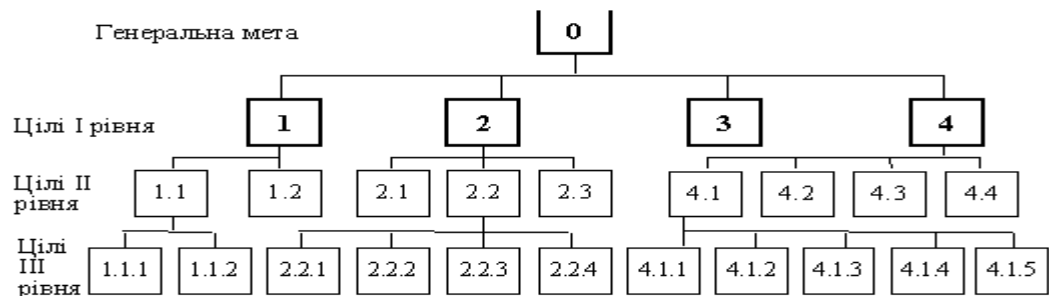

Рис. 3.6. «Дерево цілей» організації

4) Переходячи до третьої частини слід пам'ятати, що в обґрунтуванні соціокультурного проєкту, насамперед, визначаються кількісні та якісні показники проблеми, вирішення якої він забезпечує.

Соціокультурна проєктна проблема – це протиріччя між дійсним і бажаним соціокультурними станами певного суспільства або його частини, за якого об'єктивно існує та суб'єктивно усвідомлюється людиною, соціальною групою або суспільством у цілому потреба в конструюванні проєктної моделі соціальних змін. Слід вміти розрізняти реальні проблеми і псевдопроблеми.

Для визначення реальної проблеми рекомендується відповісти на такі питання:

1) Як саме і кого саме зачіпає проблемна ситуація?

- 2) Яким є масштаб проблемної ситуації?
- 3) Звідки ми знаємо, що це є проблемою?

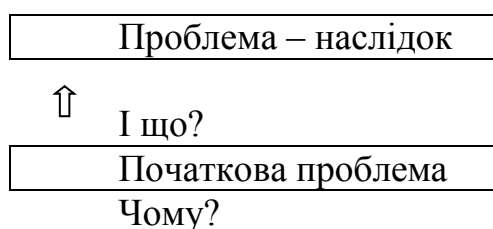
Рекомендації для формулювання проблеми:

Що не робити?	Що робити?
Не використовуйте абстрактні загальні формулювання: «відсутня інфраструктура організації дозвілля»	Використовуйте конкретні предметні визначення: «Відсутній театр/музей/ігровий центр для дітей»
Не називайте проблемою відсутність передбачуваного рішення, оскільки це блокує альтернативні можливості: «Туристичні можливості міста не рекламуються»; «Не створено центр підвищення кваліфікації для працівників сфери культури»	Шукайте реальну проблему, визначаючи причини і наслідки неможливості досягти бажаного стану: «Потенційні туристи не знають про туристичні можливості міста» «Працівники музею не мають можливості отримувати навички та знання, потрібні для впровадження партисипаційних практик роботи з відвідувачами»
Не використовуйте оціночні судження: «Вчителі начальних класів у загальноосвітніх школах не виконують свою роботу»	Описуйте ситуацію, не даючи оцінки: «Програма начальної школи не передбачає набуття учнями філософських компетентностей»
Проблеми не повинні бути уявними: «Недостатня увага до місцевих культурних традицій може привести до конфліктів у територіальній громаді»	Описуйте реально існуючі проблеми: «Незнання і нерозуміння місцевих культурних традицій веде до соціальної ізоляції переселенців»
Не вітаються узагальнені позначення групи, яка перебуває в проблемній ситуації: «Деякі молоді люди не можуть знайти собі роботу»	Чітко вкажіть групу, яка перебуває в проблемній ситуації проблемної ситуації: «51% випускників ВНЗ у віці 22-25 років не можуть працевлаштуватися»

Недостатньо просто констатувати наявність проблеми !!!

Необхідно досконально дослідити її, визначити причини і наслідки, а також позначити можливі шляхи вирішення, оскільки їх може бути багато.

Для цього рекомендується використовувати древо проблем:

Проблема – причина

У сильному проєкті чітко встановлюються:

- а) конкретні істотні потреби певної кількісно визначеної групи людей у реалізації проєкту (духовні, освітні, культурні та ін.);
- б) відповідність цих потреб суспільним інтересам (наприклад, тим, що закріплені в офіційних документах – державних програмах, стратегіях, законах та ін.).

Прийоми визначення потреб:

- а) вивчення статистичної інформації (МОН, Мінмолодьспорту, Мінстат, Державна служба України з етнополітики та свободи совісті, урядові та парламентські доповіді, документи місцевих органів влади тощо);
- б) використання результатів соціологічних досліджень;
- в) аналіз матеріалів круглих столів, конференцій; та ін.

5) Під час складення опису календарного плану виконання заходів проєкту рекомендується не прив'язуватися до конкретних календарних дат. Краще зробити розрахунок подій проєкту за кількістю тижнів або місяців. У такий спосіб забезпечується дотримання проєктної заявки у випадку затримки повідомлення про результати її розгляду конкурсною комісією.

6) У описі партнерів соціокультурного проєкту слід описати яким чином Ваша команда планує співпрацювати з іншими організаціями з метою досягнення цілей проєкту. Тут важливо надати інформацію про актуальних і потенціальних партнерів проєкту. У сильних проєктних пропозиціях зазначається про попередні домовленості та досвід співробітництва з тими особами, організаціями, участь яких НЕОБХІДНА для успішної реалізації конкретних завдань проєкту. Зазначимо, що наявність партнерів виступає підтвердженням існування в суспільстві інтересу до Вашого проєкту, а відтак, вказує на його актуальність та відповідність громадським запитам.

7) Переходячи до фінансової частини соціокультурного проєкту слід підготувати бюджет.

Бюджет – план розподілу витрат, потрібних для досягнення мети та вирішення завдань проєкту.

Функції бюджетування:

1) визначення, чи достатньо ресурсів для здійснення проєкту, і чи використовуються наявні ресурси найкращим чином;

2) пошук фінансування;

3) порівняння реальних витрат з витратами, запланованими в бюджеті.

Поганий або незрозумілий бюджет ускладнює відстеження реалізації проєкту. У той же час, бюджет не є абсолютно жорстко зафіксованим, його можна коригувати вже після початку проєкту;

4) оцінка ефективності проєкту.

До бюджету проєкту включаються витрати понесені тільки під час його реалізації та необхідні для його реалізації.

Усі витрати на розробку проєкту (наприклад, переклад на англійську мову, підтримка з боку зовнішніх експертів у розробці проєкту, додатковий аналіз або технічна документація) не можуть бути включені до бюджету.

Різновиди витрат:

за характером:

а) прямі витрати – ті, які можуть легко бути співвіднесені з конкретним проєктом або діями, безпосередні витрати на реалізацію проєкту і фінансування заходів, необхідних для досягнення заявлених цілей;

2) непрямі або «адміністративні» витрати – це витрати, які не можуть бути чітко і однозначно виділені і віднесені до проєкту, проте необхідні для його реалізації.

За формою:

1) внески в натуральній формі (in-kind contribution) виражені в грошовому еквіваленті;

2) внески в грошовій формі.

Власний внесок – вимога у більшості грантових конкурсів. Часто як власний внесок показують саме внесок у натуральній формі, оскільки

команда проєкту може не мати у своєму розпорядженні адекватні фінансові ресурси для проєктної діяльності.

За змістом (типові статті бюджету):

- витрати на персонал;
- витрати на поїздки;
- витрати на обладнання і матеріали;
- витрати на послуги.

Рекомендації для розробки бюджету:

- бюджет зазвичай роблять в Microsoft Excel (зразок представлений у додатку 3);

- написання бюджету починається не з цифр, а з цілей і планів проєкту:

а) Які цілі ми намагаємося досягти? б) Які дії будуть спрямовані на досягнення цих цілей? в) Які ресурси будуть необхідні для цих дій? г) Яка вартість цих ресурсів? д) З яких грошей вони будуть фінансуватися? е) Які очікувані джерела фінансування?

Деякі організації або розробники проєктів починають планування своїх проєктів безпосередньо з бюджету, розподіляючи передбачувану суму грант відразу за пропонованою донором формою бюджету. Це дуже погана практика!

Витрати за бюджетом мають обґрунтовуватися за допомогою вивчення ринкових цін, показників середньої зарплати у певній галузі, вивченням цінових пропозицій декількох (3-4-х) провідних продавців на ринку, що мають добру репутацію і тривалий час здійснюють свою діяльність. Важливо показати грантодавцю спроможність самостійно вирішувати питання залучення коштів. Тим самим Ви підтверджуєте наявність нагальних суспільних потреб у вирішенні завдань проєкту. Слід пам'ятати, що внеском можуть бути як гроші, так певні послуги (наприклад, надання приміщень для проведення заходів, обладнання, зв'язок, інформаційно-консультативна підтримка).

8) Описуючи способи контролю та оцінки соціокультурного проєкту, звертають увагу на показники результатів та частоту їх перевірки. У сильних проєктах визначається особа/особи відповідальна/ні за підготовку описових і фінансових звітів з виконання проєкту та строки надання таких звітів грантодавцю та/або громадськості/ЗМІ

Для визначення результативності проєкту можна передбачити використання таких інструментів:

fed-back анкетування учасників проєктних заходів безпосередньо після їх проведення та після певного періоду часу;

моніторинг засобів інформації;

соціологічні дослідження;

моніторингові візити до тих територій, організацій, в яких проводилися заходи за проєктом.

9) Важлива складова проєкту – опис заходів з його інформаційної підтримки. У серйозних проєктних пропозиціях за певним представником(ками) команди закріплюється роль із забезпечення проведення комунікативних заходів:

підготовка та розміщення у ЗМІ прес-релізів про події проєкту, різноманітних інформаційних повідомлень (рекламних статей, посилань на корисні джерел та ін.);

організація презентацій проєкту під час конференцій, круглих столів, передач у ЗМІ;

ведення блогів, сторінок проєкту в Інтернеті, соціальних медіа та ін.

10) І, нарешті, останньою частиною проєктної заявки повинний стати аналіз можливих ризиків реалізації проєкту та визначення передбачуваних заходів їх зменшення.

Ризик в управлінні соціокультурним проєктом – це брак інформації про можливі негативні обставини, що можуть виникати у процесі виконання проєкту та спотворювати його результати. Існують різні методики аналізу проєктних ризиків. Один із найбільш простих передбачає якісну експертну

оцінку ймовірності різноманітних загроз, що можуть зірвати виконання проєкту.

Приклад:

<i>Загрози</i>	<i>Ступінь ймовірності</i>	<i>Контроль/дії</i>	<i>Відповідальні</i>
<i>Транспортні перешкоди (перенесення рейсів, відсутність квитків та ін.)</i>	<i>Середня</i>	<i>Попередні замовлення квитків, передбачення можливості перегляду часу початку заходів</i>	<i>Команда</i>
<i>Нещасні випадки з учасниками під час проїзду/проживання</i>	<i>Низька</i>	<i>Страхування учасників/інструктування з техніки безпеки</i>	<i>Команда</i>
<i>Хвороба, раптові розлади здоров'я учасників</i>	<i>Середня</i>	<i>Наявність аптечки, можливості викликати невідкладну медичну допомогу</i>	<i>Команда</i>
<i>Відсутність, запізнення організаторів та виконавців заходів</i>	<i>Низька</i>	<i>Переконання організаторів, виконавців у надзвичайній пріоритетності заходів, забезпечення їх взаємозамінності</i>	<i>Команда</i>
<i>Вихід із ладу обладнання, перебої з електричною енергією</i>	<i>Середня</i>	<i>Попереднє випробовування обладнання, забезпечення альтернативних джерел енергії</i>	<i>Команда</i>

ПІДСУМКОВІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Щоб отримати максимальну оцінку, слід показати:

- 1) як попередній досвід забезпечить успішну реалізацію Вашого проєкту;
- 2) місію, цілі та завдання команди, що відповідають запропонованій діяльності;

- 3) демонструвати чіткий зв'язок між описаною потребою та запропонованою діяльністю;
- 4) визначати, хто отримає користь від проєкту.
- 5) містити визначений та реалістичний план дій.
- 6) визначати, які показники роботи використовуватимуться для визначення успіху проєкту.

Додаток 1

Зразок титульного аркушу

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ

Соціокультурний проєкт

«Згуртуй громаду!»

Виконав: студент групи 8.0332

Іванченко І.І.

Перевірив: зав. кафедри
соціальної філософії та управління

Бутченко Т.І.

Запоріжжя – 2023

Зразок змісту

Додаток 2

ЗМІСТ

1. Команда проєкту	2
2. Цілі, завдання та бенефіціари	7
3. Обґрунтування необхідності	10
4. Календарний план заходів	17
5. Партнери	21
6. Бюджет	23
7. Заходи щодо контролю та моніторингу	25
8. Заходи інформаційної підтримки	27